

Openbaar
Onderwijs
Emmen



Kwaliteitskaart

Burgerschap





Inhoud



Klik op een onderdeel om naar dat onderdeel te gaan.

Schoolambities

Passend onderwijs

Leerlijn en leertijd

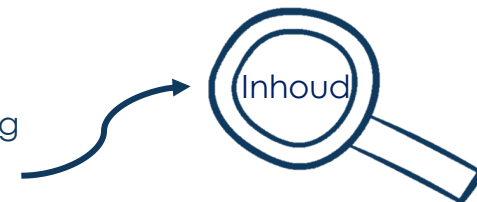
Didactisch handelen

Didactische strategieën

Differentiatie

Organisatie

Toetsing





Schoolambities



Scholen bereiden leerlingen voor op hun latere functioneren in de maatschappij. Daar hebben leerlingen niet alleen de basisvaardigheden taal en rekenen voor nodig, maar ook kennis om als zelfstandige burgers te kunnen leven. Het gaat dan bijvoorbeeld om kennis van democratie, politieke besluitvorming en mensenrechten en om het omgaan met maatschappelijke diversiteit. Het ontwikkelen van burgerschapscompetenties van leerlingen is een kerntaak van het onderwijs. Dit draagt eraan bij dat zij hun eigen normen en waarden herkennen en daarmee een eigen identiteit kunnen vormen. De specifieke doelstellingen van locatie Hesselanden:

- Het ontwikkelen van kinderen tot sociaal vaardige, betrokken en zelfstandige volwassenen.
- Het ontwikkelen van kinderen tot actieve deelnemers van de maatschappij.
- Kinderen leren om een eigen mening te vormen.
- Kinderen leren om elkaars mening te respecteren en daar open voor te staan.
- Kinderen leren het 'anders' zijn te respecteren.
- Kinderen leren over andere culturen en geloven.
- Kinderen leren om samen te werken.
- Kinderen leren over de geschiedenis en het ontstaan van Nederland, Europa en de wereld.
- Kinderen leren over de democratische rechtstaat en hun rol daarin als ze volwassen zijn.
- Kinderen leren over het milieu en hoe zij een steentje bij kunnen dragen aan een beter milieu.





Passend onderwijs



- De leerlingen van de Hesselanden wonen allemaal op de gezinslocatie.
- De leerlingen van de Hesselanden vallen onder de groep die 'nieuwkomers' genoemd wordt.
- De positie en participatie in de samenleving van de leerlingen van de Hesselanden is anders dan leerlingen in het regulier basisonderwijs.

Bovenstaande leidt tot een aantal kenmerkende zaken t.a.v. onze leerling populatie:

- Bij aanmelding is er bij een groot aantal leerlingen sprake van achterstand in de Nederlandse taal.
- Bij aanmelding is er bij een gedeelte van de leerlingen sprake van ongeletterdheid in de moedertaal.
- De leerlingen komen uit gezinnen met verschillende culturele achtergronden.
- Hierdoor zijn er duidelijke culturele verschillen en opvattingen over o.a. opvoeding en onderwijs tussen de ouders en de school.
- De ouders van onze leerlingen willen zoals elke ouder 'het beste' voor hun kind. Over de invulling daarvan bestaat op velerlei gebied verschil van inzicht tussen de ouders en de school. Dit streven naar 'het beste' biedt echter wel een aanknopingspunt om met ouders in gesprek te gaan over de toekomst van het kind.
- De leerlingen hebben vaak last van trauma's als gevolg van de migratie.
- Er is geen vast instroommoment waardoor groepssamenstellingen voortdurend (kunnen) veranderen.
- De leerlingen verblijven maar een beperkte tijd op onze school.

De onderstreepte punten zijn relevant voor het passend onderwijs van burgerschap.





Passend onderwijs



- Voorgaande kenmerken kunnen vertaald worden naar kansen en bedreigingen.
- Door de veelheid aan verschillen, is er onder de leerkrachten en leerlingen een grondhouding ontstaan waarin deze verschillen als normaal worden ervaren.
- Door de hoeveelheid zorgleerlingen is er veel expertise opgebouwd t.a.v. opgroei-, opvoed- en leerproblemen.
- Bepaalde problemen kunnen door de 'ingewikkelde' thuissituatie niet goed gedefinieerd worden. Het gevaar bestaat dat er niet goed gekeken wordt naar een eventuele aanpak.
- De veelheid aan verschillen tussen leerlingen zou kunnen leiden tot acceptatie van onwenselijke uitingen.
- De veelheid aan verschillen biedt kansen om te leren om te gaan met ieders eigenheid.

Rekening houdend met deze kansen en bedreigingen is er binnen de school veel aandacht voor sociaal-emotionele ontwikkeling.





Leerlijn en leertijd



Gedurende de hele week, de gehele dag door.





Didactisch handelen



Er zijn 6 aandachtspunten waar wij ons didactisch handelen op baseren.

1. Een veilige en open sfeer creëren.
2. Structurele aandacht in de les.
3. De wereld de school binnenhalen.
4. Wat je leert van vragen stellen.
5. Democratie en hoe je dat leert.
6. Uitgaan van kernwaarden.

Uitleg bij deze aandachtspunten zijn te vinden via de knop 'didactisch handelen burgerschap'.

Didactisch handelen
burgerschap





NT-2 leerkrachtgedrag





Didactische strategieën



- Het bieden van voorspelbaarheid, structuur en duidelijkheid.
- Het creëren van een veilig pedagogisch klimaat.
- Leerlingen leren hun eigen grenzen aan te geven.





Differentiatie



- Er wordt gedifferentieerd aan de hand van materialen en in het aanbod van thema's.
- Er wordt gelet op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.
- Deze onderwijsbehoeften worden bijgehouden in ESIS.
- Ook notities over de groepsdynamiek worden in het dashboard van ESIS genoteerd.
- Door observaties kunnen leerkrachten het aanbod aanpassen op de behoeften van de groep.
- De sociaal- emotionele ontwikkeling van de leerlingen wordt gevolgd via SCOL en er wordt twee keer per jaar een vragenlijst welbevinden afgenomen.
- Er zijn afspraken over aanpak op schoolniveau, groepsniveau en voor sommigen zelfs individueel.





Organisatie



- Gedurende de hele week, de hele dag.
- Leerkrachten plannen zelf lessen in met betrekking tot burgerschap en maken daarbij gebruik van methodieken en methodes.
- Deze lessen worden veelal geïntegreerd in andere lessen zoals, begrijpend lezen, aardrijkskunde, geschiedenis en SEL.





Toetsing



- Gebeurt d.m.v. observaties.
- De sociaal- emotionele ontwikkeling van de leerlingen wordt gevolgd via SCOL en er wordt twee keer per jaar een vragenlijst welbevinden afgenomen.
- Er zijn afspraken over aanpak op schoolniveau, groepsniveau en voor sommigen zelfs individueel.





Didactisch handelen burgerschap



1. Een veilige en open sfeer creëren.	2. Structurele aandacht in de les.	3. De wereld de school binnenhalen.
Een veilige en open sfeer is een cruciale voorwaarde voor burgerschapsonderwijs. Zo'n sfeer kun je onder meer creëren door verhalen in te zetten als startpunt voor het bespreken van ideeën, dilemma's of ervaringen. Ook is het belangrijk om je te richten op het positieve: geef leerlingen het gevoel dat ze er mogen zijn en richt je "op het kind achter het gedrag". Geef leerlingen ook het gevoel dat alles bespreekbaar is, ook als dat soms lastig is.	Burgerschap een structurele plaats in het curriculum geven kan op heel wat verschillende manieren. In alle gevallen is het belangrijk dat de gekozen benadering op een doordachte en stelselmatige manier wordt toegepast. Zo kun je de buitenwereld structureel en vakoverstijgend naar binnen te halen, belangrijke vraagstukken bespreken met behulp van dialogische didactiek of op een voor leerlingen herkenbare en betekenisvolle manier lesgeven over democratie.	Gebeurtenissen in het leven van leerlingen of actuele maatschappelijke thema's zijn een interessant vertrekpunt om te leren over burgerschapsthema's die direct aansluiten bij de belevingswereld van leerlingen. In de groepen 1 en 2 wordt thema-gericht onderwijs gegeven. Dit sluit aan bij de belevingswereld of belangstelling van de kinderen. In groep 4 wordt onder andere Nieuwsbegrip gebruikt en tijdens Wereldtijd (thematisch werken) komen ook burgerschapsthema's aan de orde. In de groepen 5 t/m 8 gebeurt dit ook tijdens Nieuwsbegrip en Wereldtijd. Er worden diverse teksten met burgerschapsthema's aangeboden. Ook wordt het jeugdjournaal bekeken en behandelt groep 7/8 de SamSam.





Didactisch handelen burgerschap



4. Wat je leert van vragenstellen.	5. Democratie en hoe je dat leert.	6. Uitgaan van kernwaarden
Burgerschap gaat over kwesties waarover je anders kunt denken. Het is daarom belangrijk om naar elkaar te luisteren en van elkaars standpunten te leren. Dat kun je onder meer doen door elkaar vragen te stellen en gezamenlijk te onderzoeken welke antwoorden en opvattingen er mogelijk zijn. Zo leren leerlingen dat maatschappelijke kwesties op verschillende manieren benaderd kunnen worden en dat er voor veel thema's geen one size fits all-oplossingen mogelijk zijn, waardoor de ontwikkeling van ruimte en respect voor andere ideeën en opvattingen cruciaal is.	Ook is het belangrijk dat leerlingen leren om verschillende democratische principes toe te passen. Denk hierbij onder meer aan oefenen met debatteren, rollenspellen en beargumenteren vanuit de tegenstander. Deze ervaringen op school zijn belangrijk, omdat ze van effect zijn op hoe leerlingen kijken naar de samenleving en naar maatschappelijke en politieke opvattingen en pluriformiteit.	Onderwijs in burgerschap begint bij breed gedragen kernwaarden als verdraagzaamheid en solidariteit. Sommige scholen werken doelgericht en heel bewust – bijvoorbeeld met behulp van een methode – aan de ontwikkeling van zulke waarden, terwijl op een andere school iedere periode een andere kernwaarde centraal staat en bij allerlei onderwijsactiviteiten aan bod komt. Ongeacht de benadering staat de ontwikkeling van dergelijke waarden centraal bij burgerschapsonderwijs (zie ook het document Actief burgerschap en sociale integratie).

